

-श्रेष्ठः the best or most distinguished of the descendants of Bharata. -खण्डम् N. of a part of India; भरतवर्षे भरतखण्डे जम्बुद्वीपे दण्डकारण्ये. -ज्ञ a. knowing the science of Bharata or the dramatic science. -पुत्रः, -पुत्रकः an actor; a mime. -वर्षः 'the country of Bharata', i. e. India. -वाक्यम् the last verse or verses in a drama, a sort of benediction (said to be in honour of Bharata, the founder of the dramatic science); तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् (occurring in every play); cf. Nāg. 5 (end.) -शास्त्रम् = नाट्यशास्त्रम्.

भरथः 1 A sovereign, king. -2 Fire. -3 A deity presiding over one of the regions of the world (लोकपाल).

भरद्वाजः 1 N. of one of the seven sages; भरे सुतान् भरे शिष्यान् भरे देवान् भरे द्विजान् । भरे भार्या भरद्वाजां भरद्वाजोऽस्मि शोभने ॥ Mb. -2 A sky-lark.

भरि a. Bearing, possessing, maintaining, supporting (at the end of comp.), as in उदरं भरि &c.

भरिणी Green colour.

भरित a. 1 Nourished, maintained. -2 Filled with, full of; जगज्जालं कर्ता कुसुमभरसौरभ्यभरितम् Bv. 1. 54, 33. -3 Weighted; उत्कम्पोऽल्पोऽपि पीनस्तनभरितमुरः क्षिप्रहारं दुनोति Ve. 2. 22. -4 Green. -तः The green colour.

भरित्रम् Ved. The arm; अंशुं दुहन्ति हस्तितो भरित्रैः Rv. 3. 36. 7.

भरिमन् m. 1 Supporting, nourishing. -2 A family. -3 N. of Viṣṇu.

भरुः 1 A husband. -2 A lord. -3 N. of Śiva. -4 Of Viṣṇu. -5 Gold; Mb. 2. -6 The sea.

भरुकच्छः N. of a country (v. l. भरुकच्छ).

भरुजः (-जा or -जी f.) 1 A jackal. -2 Roasted barley.

भरुकम् Fried meat.

भर्गः 1 N. of Śiva. -2 Of Brahman. -3 Radiance, lustre; आदित्यान्तर्गतं वर्चो भर्गोऽख्यं तन्मुमुक्षुभिः Yogiyañjāvalkya. -4 Roasting.

भर्गस्य n. Radiance, lustre; देवस्य भर्गो मनसेदं जजान Bhāg. 5. 7. 14; ॐ तत् सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि Gāyatrīmantra, Rv. 3. 62. 10.

भर्ग्यः An epithet of Śiva.

भर्जन a. [भ्रञ्ज ल्यु ल्युद् वा] Roasting, frying, baking. -2 Annihilating. -नम् 1 The act of roasting or frying; भर्जनं भववीजानामर्जनं सुखसंपदाम् Rāmarakṣā 36. -2 A frying-pan.

भर्तव्यः a. 1 To be borne or carried. -2 To be hired or kept.

भर्तृ m. [भृ-वृच्] 1 A husband; यद्भर्तुरेव हितमिच्छति तत् कलत्रम् Bh. 2. 8; क्रीणां भर्ता धर्मदाराश्च पुंसाम् Mā. 6. 18. -2

A lord, master, superior; भर्तुः शापेन Me. 1; गण°, भूत° &c. -3 A leader, commander, chief; स्वभर्तुनामग्रहणाद्भव सान्द्रे रजस्यात्मपरावबोधः R. 7. 41. -4 A supporter, bearer, protector; भर्ता स्वानां श्रेष्ठः पुर एता भवति Bri. Up. 1. 3. 18. -5 The creator. -6 N. of Viṣṇu; सबनो भावनो भर्ता V. Sah. -Comp. -गुणः the excellence or virtue of a husband; उत्कर्षं योषितः प्राप्ताः स्वेः स्वैर्भर्तुगुणैः शुभैः Ms. 9. 24. -श्री a woman who murders her husband; पाषण्ड्यानाश्रितास्तेना भर्तृघ्न्यः कामगादिकाः Y. 3. 6. -चित्त a. thinking of a husband; Ks. -दारकः a crown-prince, prince royal, young prince, an heir apparent (a term of address chiefly used in dramas). -दारिका a young princess (a term of address in dramas). -देवता, -दैवता idolizing a husband. -प्रिय, -भक्त a. devoted to one's master. -लोकः the husband's world; पतिं या नाभिचरति मनोवाग्देहसंयता । सा भर्तृलोकमाप्नोति Ms. 5. 165. -व्रतम् fidelity or devotion to a husband. (-ता) a virtuous and devoted wife; cf. पतिव्रता. -शोकः grief for the death of the husband. -हरिः N. of a celebrated author to whom are ascribed the three Satakas (शृङ्गार, नीति and वैराग्य) and also वाक्यपदीय and मट्टिकाव्य. -हार्यधन a. (a slave) whose possessions may be taken by his master; न हि तस्यास्ति किञ्चित् स्वं भर्तृहार्यधनो हि सः Ms. 8. 417. -हीन a. abandoned by a master.

भर्तृत्वम् 1 Masterhood. -2 Husbandship.

भर्तृमती A married woman whose husband is living; जनोऽन्यथा भर्तृमतीं विशङ्कते Ś. 5. 17.

भर्तृसात् ind. In the possession of a husband; ०कृता married; Y.

भर्त्री 1 A mother. -2 A female supporter.

भर्त्स् 10 Ā. (भर्त्सयते; P. also sometimes) 1 To menace, threaten. -2 To revile, reproach, abuse. -3 To deride.

भर्त्सकः [भर्त्स्-ण्वल्] A threatener, reviler.

भर्त्सनम्, -भर्त्सना [भर्त्स् ल्युद्] 1 Threatening, reviling. -2 A threat, menace. -3 Reproach, abuse. -4 A curse.

भर्त्सित p. p. Reviled, reproached, abused. -तम् Reviling &c. See भर्त्सन.

भर्मम् 1 Wages, hire. -2 Gold. -3 The navel.

भर्मण्या Wages, hire.

भर्म (र्) 1 P. To kill, to hurt; L. D. B.

भर्मन् n. [भृ-मनिच्] 1 Support, maintenance, nourishment; कुमारभृत्याकुशलैरनुष्ठिते भिषगिभरात्तरथ गर्भभर्मणि R. 3. 12. -2 Wages, hire. -3 Gold. -4 Gold coin. -5 The navel. -6 A burden, load. -7 A house.

भल् I. 10 Ā. (भालयते, भालित) To see, behold. -II. 1 Ā. 1 See भल्. -2 To expound, explain.

भल ind. (Vedic) Certainly, indeed; cf. Mar. भल्ले.